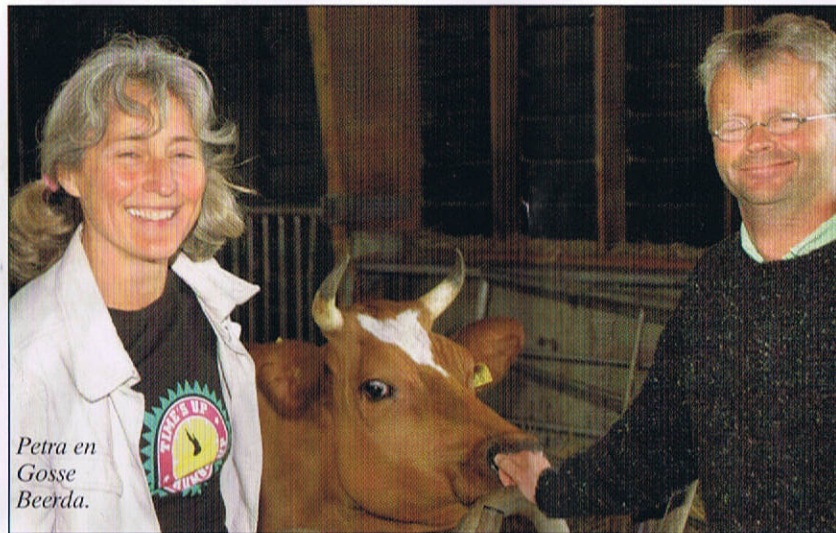

Petra en Gosse Beerda ijveren voor met uitsterven bedreigd koeienras Fries Roodbont: sieraad voor het landschap

IJLST – We moeten ervoor zorgen dat het Friese landschap niet verschaalt. Natuurgraslanden verdwijnen, de grijze schimmel van smakeloze woningbouw rukt op en vee loopt er nauwelijks meer in de weilanden. Is dit ons voorland deze eeuw? Er zijn gelukkig nog mensen die begaan zijn met onze toekomst en met onze horizon. Neem Petra en Gosse Beerda. Zij boeren sinds 2004 op hun biologisch fokbedrijf Rispens State (genoemd naar de 17de eeuwse burgemeester Schelto van Rispens die er ooit zijn domicilie had) aan de Uilenburg in IJlst. Hun veestapel is 100% Fries Roodbont (niet te verwarren met andere roodbontrassen). Een heel bijzonder, met uitsterven bedreigd ras waarvan wereldwijd nog maar zo'n 300 runderen zijn.

Petra en
Gosse
Beerda.

Onlangs hield de Stichting Zeldzame Huisdierrassen, waartoe het Fries Roodbont wordt gerekend, een open dag op Rispens State. Na een lezing 's ochtends genoot het gezelschap 's middags van een lunch met uiteraard vlees van Fries Roodbont op de grill, bereid door slagerij Jellesma in Sint Nyk. Kan rood vlees nog eerlijker en lekkerder smaken?, vraag je je af.

Petra Beerda loopt bescheiden rond. Zij is de motor achter het bedrijf. Haar

creatieve man Gosse zit vol met ideeën, maar hij bemoeit zich niet zozeer met de koeien. Hij heeft er ook lang niet zo veel verstand van dan zijn Petra die vroeger dierenarts in Bolsward was. 'Ik wilde mijn leven over een andere boeg gooien en het Fries Roodbont heeft mij altijd al aangesproken. Een prachtig rund. Toen wij de kans kregen hier een biologisch fokbedrijf op te bouwen hebben we die met beide handen aangegrepen,' vertelt Petra. Ze glimlacht als haar wordt gevraagd of boeren op deze wijze renderend

De schuifdeuren waardoor vroeger het hooi werd binnengeladen zijn nog aanwezig. Een deel van de schuur is aangebroken bij de langgerekte woning die begint in de kop, doorloopt in de hals en dus ook in de schuur. Architect *Jelle de Jong* uit Lemmer heeft de ingenieuze verbouwing getekend. Achter de muur van de schuur ontwierp hij een nieuwe wand met aluminium kozijnen. Zo ontstond een galerij van één meter breed. Deze galerij is toegankelijk gemaakt door twee onopvallende doorbraken in de oude muur.

Petra en Gosse lieten de ligboxenstal achter de boerderij afbreken. Ten eerste is zo'n stal niet fraai en ten tweede is hij niet geschikt voor het houden van fokrunderen; te laag voor de gewenste inrichting, te donker voor de dieren, te weinig vrije ruimte voor de veestapel van zo'n 40 runderen en te weinig ventilatie. Vandaar dat ze een nieuwe potstal van 40 bij 10 meter lieten bouwen. De pot is 1,20 meter diep. Dagelijks wordt de pot van een vers strobed voorzien door een strosnijder die aan een rail hangt en over de volle lengte van de stal loopt. Het droge mengsel van mest en stro waarop de dieren lopen vormt een vruchtbare bemesting voor de 50 hectare aan weilanden die bij de boerderij horen.

Een bouwplan in deze eeuwenoude Ruterpolder heeft Gosse met succes kunnen keren.

'Een idioot plan,' zegt Gosse, turend over de graslanden en over de stad IJlst.

'Kijk naar het silhouet van deze stad; in de vorm van een sikkel langs de Galamagracht en de Eegracht. Als ik oude kaarten van 1400, 1500 in handen heb zie ik vanuit de Ruterpolder exact hetzelfde stadsbeeld terug. Heel

Ruterpolder vliegen. Zo blijven de twee in ieder geval bij elkaar en maakt de een de ander niet gek.

Zo'n mooi beslag vee in het weiland te zien grazen is een lust voor het oog. Onbegrijpelijk dat boeren vanuit rendementsoverwegingen dat tegenwoordig niet meer doen.

Het Fries Roodbont op Rispens State ziet er gezond uit.

Petra en Gosse: 'Het Fries Roodbont

is een krachtig oerrund met een adellijke kop. Ze zijn minder vaak ziek dan andere rundrassen, ze hebben minder krachtvoer nodig, kalveren gemakkelijker af, ze worden ouder, ze geven melk met een hoger vet- en eiwitgehalte en het vlees is stevig en gezond. Het behoud van dit ras is heel belangrijk. Vanuit cultuurhistorisch oogpunt, voor het dierenwelzijn en voor de variëteit van de Nederlandse veestapel.'

Henk Tolsma fokt de kalveren op.

Foktechnisch inspecteur **Hinke Cnossen** adviseert.

Smikkelen van Fries Roodbontvlees, bereid door Slagerij Jellesma in Sint Nyk.

Rispens State.

is en in die veebetrekkende gemaakt schuilt het antwoord al: wie geen reserves heeft of andere bronnen van inkomsten, nee, die kan er de boterham niet mee verdienen.

Toch zijn Petra en Gosse flink aan het investeren geweest. Niet alleen in de nieuwe potstal, maar ook in de oude boerderij die op de monumentenlijst staat en waarvan één van hout opgetrokken zijde tegen de Eebracht staat.

Marleen Felius schildert runderen en exposeert in galerie De Vis in Harlingen: van Fries Roodbont tot Belgisch blauw.

terug naar de mooie, droge stal met een tien meter hoge transparante wand die een zee van licht doorlaat. Het klimaat in de stal is altijd prima. Een computer regelt de stand van het stalgordijn waardoor de temperatuur en luchtstroom optimaal blijven. De imposante spanten van duurzaam gekweekt hout dragen de constructie van de diervriendelijke potstal die heel modern is met zijn stroomvoorziening op basis van zonne-energie die genoeg capaciteit voor het hele jaar levert, met zijn verwarming en verkoeling met behulp van een grondwaterpomp die tot op 45 meter diepte is geslagen en het oppervlaktewater dat als drinkwater voor de buiten lopende koeien dient.

Tevreden lopen de koeien in het strobed, met hun kalveren. Petra en Gosse hebben geen melkquotum. Al zouden ze het willen, melken is er niet bij. De kalveren zogen bij hun moeders. Een prachtig gezicht. Waar zie je dat nog? Na een halfjaar is de pret voorbij. De kalveren worden dan bij de moeders weggehaald.

Of Petra dat niet aan het hart gaat? 'Ja, natuurlijk. Het is niet leuk de koeien dan verdrietig te zien, maar het is niet anders. Mijn en hun troost is dat ze hier een goed leven hebben.'

De koekalveren blijven op de boerderij en de stierkalveren worden opgefokt op het bedrijf van Henk Tolsma op De Heide bij Sint Nyk. Stieren moet je niet op je bedrijf hebben. Als ze één jaar en ouder zijn gaan ze dwars door alles heen en wordt het bloedlink om ze op je erf te hebben. Rispens State heeft wel altijd een dekstier op het bedrijf en soms twee. In een speciale mobiele kooi mag de stier zijn kunsten vertonen bij tochtige koeien. Dat is wat handiger dan wanneer ze door de hele

Het ongeschonden silhouet van IJlst.

(advertentie)

Van Oorschot Advocatuur | Leeuwarden

Advocatuur voor Ondernemers
058 - 216 2106

altijd in beweging

- ▲ Binnenlandse distributie
- ▲ Nationaal transport
- ▲ Internationaal transport
- ▲ Versvervoer
- ▲ Levensmiddelendistributie
- ▲ Transport industriële producten
- ▲ Op- en overslag

Oenema Logistics Venus 3 Heerenveen
T 0513 65 65 65 info@oenema.nl www.oenema.nl

AANNEMERSBEDRIJF
gebr. JELLEMA
*doeltreffende
bouwers*

Fabrieksweg 3, 8501 ST Joure Tel.: (0513) 41 67 62 Fax: (0513) 41 79 69
Postbus 163, 8500 AD Joure E-mail: info@jellema-bouw.nl www.jellema-bouw.nl

